

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК

№1 (54)
2016 року

Г у ц у а ъ щ и н а

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ГУЦУЛЬЩИНА»

3 БЕРЕЗНЯ - ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ДИКОЇ ПРИРОДИ

20 грудня 2013 року шістдесят восьмої сесією Генеральної Асамблеї ООН прийнято резолюцію, якою постановлено відзначати 3 березня День дикої природи. У резолюції з цього приводу зазначається цінність диких тварин і рослин, особливо тих, які потребують захисту.

193 члена Генеральної Асамблеї ООН в черговий раз підкреслили цінність для людства дикої природи та усіх її мешканців, прийнявши резолюцію, яка проголошує 3 березня Всесвітнім днем дикої природи.

За словами генерального секретаря СІТЕС Джона Скенлона, цей день являє собою унікальну можливість познайомитися з красою і розмаїттям форм дикої природи, а також підвищити свідомість та розуміння необхідності збереження видів дикої флори та фауни.

Водночас, цей День покликаний нагадати нам про необхідність активізації боротьби зі злочинами проти дикої природи, привертати увагу до проблеми браконьєрства, що має далекосяжні екологічні, економічні та соціальні наслідки.

Нагадаємо, що саме 3 березня 1973 року було прийнято Конвенцію, що регулює міжнародну торгівлю рідкісними видами флори і фауни, відому як СІТЕС. Під міжнародною охороною на сьогодні знаходиться близько 5600 видів тварин і 30 тисяч видів рослин. Учасниками Конвенції є 180 держав, серед яких і Україна.

Джерело: <http://www.menr.gov.ua/>

21 БЕРЕЗНЯ - МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ЛІСІВ

Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй проголосила 21 березня Міжнародним днем лісів. Цей день покликаний привертати увагу до важливості значення лісів для життя на планеті, підвищити обізнаність суспільства про їх надзвичайно важливу роль. Проблема збереження лісу та його багатств стоїть сьогодні в ряду найважливіших екологічних завдань для всіх країн світу. В останні роки тенденції, пов'язані зі зменшенням лісів на Землі, викликають тривогу не тільки у екологів, але й у всього міжнародного співтовариства.

У зв'язку з цим, основним завданням Міжнародного дня лісу є привертання уваги жителів планети до проблеми збереження лісів, інформування про значимість лісових екосистем, їх дійсному стані, основні заходи їх захисту та відновлення

Всесвітній день лісів святкується в день весняного рівнодення в Північній півкулі, що за традицією вважається першим днем весни і є символом нового життя та нових починань.

Ліси забезпечують суспільство багатьма цінностями. Це не лише чиста прісна вода, безпечна домівка для нашої флори та фауни, деревина для наших будівель, сировина для паперу, пилок та нектар для бджолярства, неймовірна кількість безцінних археологічних, історичних та культурних об'єктів. Це – саме життя.

Джерело: <http://www.zelenaplaneta.org.ua/>

22 БЕРЕЗНЯ - ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ВОДНИХ РЕСУРСІВ

Всесвітній день води, дата якого припадає на 22 березня, святкує вся планета. Головне завдання цього дня - нагадати кожному жителю планети про величезну важливість водних ресурсів для підтримання життя на Землі. Як ми знаємо, людина і всі тварини істоти не можуть існувати без води. Без наявності водних ресурсів, на нашій планеті не зародилося життя.

Ідея про проведення такого свята вперше прозвучала на конференції ООН, яка була присвячена розвитку та охороні навколишнього середовища. Ця подія відбулася в Ріо-де-Жанейро у 1992 році.

Так, з 1993 року офіційно відзначається Міжнародний день води. До цієї події Організація по захисту навколишнього середовища звертається до всіх країн з проханням приділяти більше уваги захисту водних ресурсів і проводити конкретні роботи на національному рівні.

Також у своїй резолюції Організація по захисту навколишнього середовища рекомендує всім країнам 22 березня проводити спеціальні заходи, спрямовані на освоєння та збереження водних ресурсів. Свято «День води» проводиться, в першу чергу, для залучення суспільної уваги до даної проблеми. Це дозволяє залучити до її вирішення велику кількість країн і прийняти відповідні заходи щодо забезпечення питною водою жителів країн, які потребують в цьому.

Джерело: <http://www.menr.gov.ua/>

Тривале протистояння Національного природного парку «Гуцульщина» та окремих представників влади, депутатського корпусу різних рівнів, бізнесових структур, інших зацікавлених осіб і підбурених ними деяких громадян, відоме на всю Україну. Дивно, що до цього часу влада, екологічні організації, правоохоронні органи об'єктивно не розібралися в ситуації яка склалася та, врешті решт, не поклали край цим резонансним подіям, які дискредитують не тільки парк та його керівництво, а й природозаповідну справу України загалом.

Ситуація насправді дуже проста: окремим людям (лише декільком!) НПП «Гуцульщина» від самого початку створення стоїть на заваді особистового поведіння в державних угіддях природно-заповідного фонду.

Незаконні дії, так званих «приятелів парку»:

Зазіхання на землі природно-заповідного фонду (ПЗФ).

НПП «Гуцульщина» впродовж 13 років бореться з бажаними в незаконний спосіб заволодіти землями ПЗФ, а відділ Державного земельного агентства в Косівському районі, органи місцевого самоврядування практично сприяли їм, роздаючи земельні ділянки у власність чи аренду на території ПЗФ, при тому, що парк не дав на це жодного погодження. На жаль, законність таких дій правоохоронними органами не була встановлена, а навпаки, кількість сторонніх землекористувачів на території парку постійно зростала.

Констатуємо, що на сьогоднішній день саме присутність сторонніх користувачів на території ПЗФ, відсутність належного реагування правоохоронних органів стали на заваді виготовлення правовстановлюючих документів на постійне користування землею НПП «Гуцульщина».

Злочинні дії лісокористувачів.

Всупереч природоохоронному законодавству ДП «Кутське лісове господарство» та РП «Райагроліс» не погоджують належним чином з науково-технічною радою парку ліміти заготівель деревини і не дотримуються обґрунтованих заборон, застережень, приписів, вірніше демонстративно ігнорують їх. З метою прикриття порушень, при проведенні перевірок, на деякі масиви не допускаються працівники відділу державної охорони парку, а також представники правоохоронних та контролюючих служб області, що суперечить Закону України про ПЗФ. Найбільший супротив чинить лісничий Косівського лісництва Кутського держлісгоспу Петро Пліхтяк, оскільки стан природних екосистем саме в цьому лісництві є вкрай незадовільний. Тут вирубуються унікальні формації барвінкових бучин, включених до Зеленої книги України (див. фото: до і після рубань), дуба скельного, який є рідкісним для регіону та інших, що знаходяться в зоні регульованої рекреації,

ми вже не кажемо про хижацьке знищення лісових екосистем в господарській зоні.

На ділянках де вдалося побувати науковцям та працівникам служби державної охорони парку, при проведенні контрольних перевідводів за кубомасою, встановлено, що деревини зрубано втричі більше, ніж відведено.

Злочинні дії окремих посадовців.

Так звані «друзі парку» - окремі голови сільських рад, депутати різних рівнів та зацікавлені особи в заволодінні земельними ділянками ПЗФ, а також представники лісової мафії займаються відкритою брехнею та дезінформацією щодо діяльності парку і його керівництва, підбурюють населення на протиправні дії.

Одним з таких прикладів є факти перевищення повноважень, встановлених Законом України «Про місцеве самоврядування», головою Пістинської сільської ради Тарасом Бейсюком, який, переслідуючи власні інтереси, розпочав кампанію дискредитації керівництва та колективу парку. Вже багато років він робить неодноразові спроби заволодіння землями ПЗФ НПП «Гуцульщина»: в 2005 році Т. Бейсюк незаконно домігся видачі розпорядження Косівської РДА, яким йому особисто надано в оренду 1,39 га земель, переданих в постійне користування парку; в 2012 році ним здійснено спробу колективного рейдерського захоплення приміщення Косівського ПНДВ, (за рішенням вищого адміністративного суду України за протиправні дії Т. Бейсюк до сьогодні сплачує моральне відшкодування директору НПП «Гуцульщина» В. Пророчуку); в 2013 році він всілякими способами перешкоджав реєстрації проекту землеустрою, розробленого згідно чинного законодавства України, на 116 га земель парку де впроваджується проект «Туристично-мистецький комплекс «Маєток Святого Миколая» (судова тяганина триває 3-й рік); в 2013 Т. Бейсюк розробив та затвердив, всупереч чинному законодавству України, генеральний план забудови села Пістинь, куди включено

605 га земель ПЗФ за межами населеного пункту, які надані парку в постійне користування (судова тяганина триває); в 2015 – 2016 рр. ця ж сільська рада, за розпорядженням Косівської РДА, провела інвентаризацію земель та ініціювала розробку проекту, яким передбачено включення в межі населеного пункту с. Пістинь понад 500 га ПЗФ парку (в процесі погодження).

Дискредитація діяльності НПП «Гуцульщина»

Колектив парку дивує той факт, що за сьогоднішньої влади ці «друзі» НПП особливо активізували свою антипарківську війну. Від їх імені опубліковані брехливі статті та відеоматеріали в друкованих і електронних ЗМІ, ведуться необґрунтовані звинувачення на офіційних зібраннях. Так 17 березня 2016 року на засіданні постійної комісії Івано-Франківської обласної ради з питань екології вище згадані «активісти з Косівщини», заручившись підтримкою депутата обласної ради від «ВОЛС» Олега Атаманюка, продемонстрували підтасовані матеріали щодо протиправної діяльності НПП «Гуцульщина», маючи на меті дискредитувати діяльність природоохоронної установи та її керівництва (характерно, що фото та відеопрезентацію на комісії обласної ради вище згаданий лісничий лісгоспу П. Пліхтяк).

4 та 17 березня 2016 року, ці самі дійові особи, підтримані окремими депутатами рад різного рівня, перешкождали працівникам парку виконувати службові обов'язки, а саме реалізувати посадковий матеріал з розсадників Косівського та Старокутського ПНДВ НПП «Гуцульщина». Вони залучили до перевірок працівників поліції ГУНП в Івано-Франківській області, які зареєстрували кримінальне розслідування, протримали людей і транспортні засоби 2 доби (особливо в другому випадку), створили негативний резонанс на всю область і, врешті решт, встановивши законність дій посадових осіб парку, зняли блокування.

Особливо настожують події 28.03.2016р. під Мінприроди України, адже облудною логікою споживача окремих вище згаданих осіб в протистоянні були втягнуті прості громадяни, окремі посадовці, хоча більшість народу розуміє суть і бачить ефективність функціонування природоохоронної установи. Дивно, що необґрунтованому, односторонньому, спотвореному висвітленню подій так званими «Косівськими активістами» та засобами масової інформації, повірили депутати різних рівнів, більше того, за їх активної підтримки протистояння досягло широкого розмаху.

На це можна би було не звертати уваги, однак весь цей бруд має негативні наслідки.

Дискредитація діяльності директора НПП «Гуцульщина».

Директор парку Василь Пророчук став заручником ситуативно – тому, що

став на заваді безконтрольному вирубуванню лісів та розбазарюванню земель ПЗФ.

За час його керівництва, від становлення парку до сьогоднішнього дня, ми не бачили злочинних дій з його боку, а навпаки – самовіддане та зважене відношення до роботи, достойне відстоювання засад охорони природи.

Ми – чотирнадцятирічний колектив НПП «Гуцульщина», відчували приниження, котре незаслужено поширилося на нас усіх. Вважаємо, що ми повинні розвиватися комплексно, наближено до європейських стандартів і повсякчас мати належну підтримку держави, місцевої влади, громадськості.

Зважаючи на ситуацією, що

ЮРИДИЧНА КОЛІЗІЯ НАВКОЛО НПП «ГУЦУЛЬЩИНА»

17 липня 2015 року Прокуратурою Івано-Франківської області було розпочато досудове розслідування у кримінальному провадженні №4201509000000107 по факту неправомірних дій службових осіб національного природного парку «Гуцульщина», за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.5.ст.191 КК України. Об'єктивне розслідування призвело до винесення 16 лютого 2016 року Прокуратурою Івано-Франківської області постанови про закриття кримінального провадження №4201509000000107 від 17.07.2015р. на підставі п.2.ч.1 ст.284 КПК України, у зв'язку із відсутністю складу кримінального правопорушення.

Також безпідставні звинувачення НПП «Гуцульщина» Державною фінансовою інспекцією в Івано-Франківській області щодо неза-

конного включення в штатний розпис працівників служби державної охорони парку, що призвело до необґрунтованих витрат державних коштів на загальну суму 5,4 млн. грн. (вимога №09-07-14-14/7917 від 16.11.2015). Звернення НПП «Гуцульщина», з приводу цього, до Івано-Франківського окружного адміністративного суду з позовом про визнання протиправною та скасування цього вимогу, суд задовольнив повністю. (Постанова Івано-Франківського окружного адміністративного суду від 18.01.2016р., справа № 809/4422/15). Подана відповідачем апеляційна скарга до Львівського апеляційного адміністративного суду - відхилена, постановою якого від 24.03.2016 року – залишено в силі постанову суду першої інстанції в частині визнання протиправною та скасування вимоги Державної фінансової інспекції в Івано-Франківській

закликаємо всіх небайдужих стати на захист парку задля збереження природної спадщини Гуцульщини та процвітання природно-заповідної справи в Україні.

Колектив НПП «Гуцульщина

області.

Таким чином адміністрація Парку після висунутих звинувачень, які, до речі, набули широкого розголосу, дискредитуючи НПП «Гуцульщина», *доказала законність діяльності служби державної охорони Парку*

Адміністрація парку щиро вдячна всім хто відстоював державницьку позицію, а особливо Міжнародній благодійній організації «Екологія-Право-Людина» в особі юрисконсульта 1-ї категорії Софії Шутяк, яка на високому професійному рівні захищала законність дій НПП «Гуцульщина», що були предметом розгляду цієї справи.

Іван КОПЧУК,
начальник відділу державної охорони природно-заповідного фонду НПП «Гуцульщина»

ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА ПРОВЕЛА КРУГЛИЙ СТІЛ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОДА

17 березня у приміщенні Івано-Франківської облдержадміністрації Всеукраїнська екологічна ліга (ВЕЛ) організувала та провела масштабний круглий стіл «Екологічні проблеми Івано-Франківської області та шляхи їхнього розв'язання». Захід відбувся в рамках ініціативи «Громадське лобювання інтеграції екологічної складової у стратегії і програми регіонального розвитку».

Голова ВЕЛ Тетяна Тимочко під час свого виступу зазначила, що у процесі підготовки до круглого столу експерти Ліги проаналізували Стратегію розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 року і визначили, що хоча екологічна складова у ній широко представлена, деякі гострі проблеми залишилися поза увагою. Зокрема, у ній взагалі не висвітлені такі питання:

- забруднення залишками гексахлорбензолу (м. Калуш);
- проблема надмірного та нелегального вирубування лісів;

- розвиток екологічної освіти;
- накопичення промислових відходів;
- поводження з непридатними пестицидами.

Всеукраїнська екологічна ліга довгий час домагалася того, щоб кошти екологічного податку не розпорюшувалися та використовувалися виключно на природоохоронні питання. У грудні 2015 року Верховною Радою України було прийнято рішення про те, що 80 % екологічного податку належать до надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів. Тому представлення екологічного розділу у Стратегії в повному обсязі є надзвичайно важливим, оскільки у цьому випадку можна претендувати на фінансування заходів, що у ньому зазначені.

Участь в обговоренні питань галузі екології також взяли представники влади, керівники профільних департаментів та управлінь ОДА, національних природних парків, науковці, громадські активісти та ЗМІ.

В роботі круглого столу взяв участь автор цих рядків. У своєму виступі з питання: «Можливості розширення природно-заповідних територій. Стан об'єктів ПЗФ в Івано-Франківській області» він зупинився на проблемних моментах, які несуть загрозу цілісності існуючих об'єктів ПЗФ на прикладі НПП «Гуцульщина». 1. Незаконне надання в власність чи аренду земель державного лісового фонду парку, що

на сьогоднішній день перешкоджає виготовленню правостановлюючих документів на право постійного користування землею. 2. Розробка та затвердження, всупереч чинному законодавству України, генерального плану забудови села Пістинь, куди включено 605 га земель ПЗФ за межами населеного пункту, які надані парку в постійне користування. 3. Пістинська сільська рада, за розпорядженням Косівської РДА, провела інвентаризацію земель та ініціювала розробку проекту землеустрою, яким передбачено включення в межі населеного пункту с. Пістинь понад 500 га ПЗФ парку.

Також запропоновано вестти до проекту резолюції Круглого столу пропозицію щодо проведення моніторингу лісових господарств області на предмет рентабельності їх діяльності. В разі встановлення збитковості лісгоспів, ініціювати передачу цих територій в постійне користування національних парків. При цьому ліквідується подвійна підпорядкованість територій, весь державний лісовий фонд перейде повністю у відання природоохоронної установи зі збереженням робочих місць.

Юрій СТЕФУРАК,
заступник директора з наукової роботи НПП «Гуцульщина», к.б.н.

Національний природний парк «Гуцульщина» славиться унікальним грибним біорізноманіттям. Загальна кількість грибів і грибоподібних організмів, виявлених на його території, налічує 893 види, з них 19 видів занесено до «Червоної книги України». За останні роки в парку розроблено та виконується програма: «Збереження та відтворення рідкісних видів макроміцетів», яка охоплює основні складові природоохоронної стратегії. Для реалізації мети працівниками наукового відділу створено мікологічну лабораторію, в якій постійно ведеться розробка і удосконалення методів виділення чистих культур місцевих популяцій грибів, оптимізації складу живильних середовищ, умов росту, зберігання культур та вирощування інокуляту рідкісних макроміцетів для потреб культивування і відтворення цих штамів у природних умовах. Практичним результатом роботи стало створення колекції чистих культур таких аборигенних видів грибів: *Hericium coralloides* (Fr.) Gray., *Sparassis nemecii* Pilát., *Sparassis crispa* (Wulfen) Fr., *Mutinus caninus* (Huds.) Fr., *Polyporus umbellatus* (Pers.) Fr., *Hericium alpestre* Pers., *Anthurus archeri* (Berk.) Fischer.

Найбільша цінність колекції в тому, що вона є основою для збереження генофонду грибів. Перед нами в перспективі постає завдання – вироблення принципів збереження біоти макроміцетів *ex situ* і формулювання стратегії розширення колекційного

фонду. Розгляду передусім потребують такі положення: збільшення чисельності різноманіття макроміцетів у колекції з акцентом на рідкісні види й ті, що перебувають під загрозою зникнення, види з корисними ресурсними властивостями (лікувальні); розширення штамового різноманіття видів, уже представлених у колекції.

Чисті культури аборигенних видів макроміцетів НПП «Гуцульщина»

Згідно угоди про наукову співпрацю між парком та інститутом ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, 8-11 жовтня 2015 року на території НПП «Гуцульщина» працювала наукова експедиція з метою дослідження мікофлори (грибів). Експедицію очолювала куратор колекції культур шапинкових грибів, доктор біологічних наук Н.А. Бісько. У складі експедиції працювали: старший науковий співробітник відділу мікології, к.б.н. М.Л. Ломберг; старший науковий співробітник відділу мікології О.Б. Михайлова; завідувач лабораторії екологічного моніторингу Ю.В. Петри-

чук; старший науковий співробітник наукового відділу М.В. Пасайлюк; заступ-

ник начальника наукового відділу С.І. Фокшей.

Під час експедиції було обстежено території Старокутського та Косівського ПНДВ, в результаті чого вдалося зібрати і виділити в чисту культуру 29 видів цінних їстівних та лікарських грибів, які поповнять видову та штамову різноманітність колекції шапинкових грибів Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, що має статус Національного надбання України. Отримані результати також будуть передані та зберігатимуться в колекції культур НПП «Гуцульщина», що є одним із дієвих заходів охорони і збереження генофонду грибів.

Юрій ПЕТРИЧУК,
завідувач лабораторією
екологічного моніторингу
НПП «Гуцульщина»
Марія ПАСАЙЛЮК,
старший науковий
співробітник НПП «Гуцульщина»,
к.б.н.

ЛАНДШАФТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

З 2015 року на території НПП «Гуцульщина» розпочалися дослідження ландшафтної структури. Структура ландшафту – (від лат. *structura* – будова, розміщення) – взаємне розміщення складових ландшафту (природних компонентів і комплексів нижчого рангу) та характер їхнього поєднання, взаємозв'язків у часі. Розрізняють три аспекти структури ландшафту: вертикальний, горизонтальний, часовий (включає найважливіші риси сезонної ритміки).

Основна увага науковців була спрямована на вивчення горизонтальної структури ландшафту. При дослідженнях були уточнені межі ландшафтних стрій та простих урочищ.

За фізико-географічним районуванням територія парку знаходиться в трьох областях: Середньогірно-скибовій, Низькогірно-скибовій та Передгірно-височинній, а за ландшафтним районуванням в десяти ландшафтах: Габорянському, Рокитянському, Карматурському, Річківському, Роженському, Слободорунгурському, Печеніжинському, Ковалівському, Хімчинському та Кобаківському.

Дослідження ландшафтної

структури на рівні простих урочищ на території парку проводилося вперше. Воно розпочато з території Габорянського ландшафту (середньогірна частина парку біля гори Грегит 1472) на ключовій

ділянці №3. Для картування ландшафтних одиниць використовувалася методика «Польове ландшафтне знімання гірських територій» (Г.П. Міллер). Дослідження здійснювалися в три етапи: перший – підготовчий (вивчення картографічних та літературних джерел на досліджувану територію), другий – польові роботи. Ландшафтне знімання проводилося на рівні простих урочищ. Основна форма фіксації результатів досліджень є бланкова форма №1 – лісова та чагарникова. Під час польових робіт детально досліджено географічне положення, рослинний покрив та морфологічна структура ґрунту з допомогою ґрунтового розрізу. Третій етап (завершальний) камеральні роботи – це опрацювання даних з допомогою програмного забезпечення ArcGIS 9.3.1 та ArcGIS 10. В результаті проробленої роботи була оцифрована карта ландшафтів НПП «Гуцульщина», складена (попередньо) ландшафтна карта ключової ділянки на рівні простих урочищ в масштабі 1:25 000.

Зоряна ГОСТЮК,
молодий науковий
співробітник НПП «Гуцульщина»

На початку лютого 2016 року на базі Чорногірського географічного стаціонару Львівського національного університету ім. Івана Франка, в черговий раз, відбулася Польова зимова школа-семинар гірського ландшафтознавства, організована кафедрою фізичної географії під керівництвом професора Анатолія Мельника. В семінарі взяло участь 23 учасники.

Тематикою школи цього разу було дослідження зимових станів ландшафтів, де обговорювалися проблемні питання науки ландшафтознавства та шляхи їх вирішення в майбутньому. Молодшим науковим співробітником НПП «Гуцульщина» Зоряною Гостюк було представлено доповідь на тему: «Ландшафтна структура Покутських Карпат».

Проведення таких шкіл-семинарів

– це чудова нагода для студентів, аспірантів та й інших учасників набутти нові знання та навички польових досліджень. Кожний учасник мав можливість попрацювати в команді, проявити свої здібності під час роботи в гірській місцевості.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СЕМІНАР НПП «ГУЦУЛЬЩИНА»

В суботу, 5 березня, на базі лабораторії екологічного моніторингу науково-просвітницького центру Національного природного парку «Гуцульщина» відбувся Всеукраїнський семінар «Інтенсивне та екстенсивне культивування грибів в умовах приватних садіб, лікарське рослинництво та ягідництво Карпат», присвячений актуальним питанням – вирощування грибів із лікувальними властивостями в домашніх умовах, фунгітерапія (лікування грибамі). Учасники семінару, члени громадської організації «Берегиня роду», цікавилися практично усім, що пов'язано із природоохоронною діяльністю парку, а основними стали питання: як виростити у себе в дома справжнісінького гриба? Як його можна використати з лікувальною метою? Як правильно приготувати настоянку, щоб вона зберігала цілющі властивості? Як вживати тощо.

Семінар проводили: Любомир Держипільський — кандидат

біологічних наук, начальник наукового відділу парку, який презентував гостям інформацію про структуру та функціонування парку, він окремо зупинився на напрямках діяльності наукового відділу, наукових досягненнях установи тощо, та Марія Пасайлюк — кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник парку, яка провела гостям детальний інструктаж щодо нарощування міцелію різних видів грибів, майстер-клас із введення у чисту культуру червонокнижних макроміцетів та особливості підготовки і приготування настоянок із

Вже за традицією школи було здійснено дослідження снігомірною знімання по великому трансекту: – Чорногірський географічний стаціонар - Сніголавинна станція «Пожежевська» гідрометслужби України.

Результатом участі в періодичних школах-семинарах стали набуті навички польового ландшафтного знімання гірських територій, які з успіхом використовуються для дослідження ландшафтів на території НПП «Гуцульщина».

Зоряна ГОСТЮК,
молодший науковий співробітник НПП «Гуцульщина»

дієвими фармацевтичними властивостями.

Усі відвідувачі, а це гості зі Львова, Харкова, Івано-Франківська, були приємно вражені роботою нашої установи, вони відмітили високий рівень професіоналізму та наукових здобутків працівників НПП «Гуцульщина».

Другий день семінару був присвячений відвідинам Терношорської Лади, де Любомир Михайлович ознайомив усіх присутніх із сакральним астрономічним значенням календарного святилища.

На завершення зустрічі керівник «Берегині роду» Марія Пахолок подарувала організаторам семінару пам'ятні сувеніри – книги, до випуску яких доклала зусиль їх організація, та пообіцяли передати теплі враження від такої співпраці усім знайомим, бажаючим побачити практичні здобутки від симбіозу науки з практикою.

Марія ПАСАЙЛЮК,
старший науковий співробітник наукового відділу НПП «Гуцульщина»

ПЕРШІ ВЕСНЯНІ ГРИБИ

Ми всі знаємо, що першими ранньовесняними квітками є підсніжники. А от про ранні гриби, напевно, чули і бачили не всі. Ще сніг не зійшов зовсім, а в лісі вже з'являється перший весняний гриб – саркосцифа яскраво-червона. Народна назва гриба бабине вушко. Вона швидше від усіх інших видів плодоносить. В 2015 році її перші плоді тіла віддмічено 20 лютого.

Саркосцифа яскраво-червона

росте на лежачих на землі або занурених в ґрунт гілочках листяних дерев, частіше поодинокі, але інколи невеликими групами 2-5 екземплярів. В НПП «Гуцульщина» вона трапляється на всій території в листяних лісах, найбільше її зафіксовано на хр. Голиця.

Саркосцифа належить до сумчастих грибів. Вона має вигляд чаші, іноді бокала, розміром 2-6 см, внутрішня частина яскраво-червоного кольору, а зовнішня білувата. Ніжка невелика 1-3 см висотою, білуватого кольору. Мякуш щільний, майже без запаху.

В деяких літературних джерелах цей вид відносять до умовно-їстівних грибів.

Перед приготуванням саркосцифу спочатку треба обробити - помити і

проварити 10 хвилин. Після чого можна смажити, тушкувати, фарширувати та запікати в духовці.

Саркосцифа яскраво-червона також має лікувальні властивості, її використовують як кровоспинний засіб. Тому деякі індійські племена готують пудру з висушених плодівих тіл для лікування.

Крім того саркосцифа є екологічним індикатором, вона дуже остро реагує на забруднення навколишнього середовища. Тому біля промислових міст, шосейних доріг цей гриб не знайдеш.

Стелла ФОКШЕЙ,
заступник начальника наукового відділу НПП «Гуцульщина»

Кімната «Фітокомпозиція»

У приміщенні лабораторно-просвітницького центру створено кімнату фітокомпозиції. Тут представлені збори рідкісних лікарських рослин, консервовані і сушені плоди, різні за складом та призначенням фіточаї, а також настоянки з коріння, кори і бруньок лікарських рослин. Загалом колекція складає понад сто препаратів, яка щороку поповнюється і оновлюється.

Оригінальність цієї колекції в тому, що кожен екземпляр тут представлений не тільки для огляду, але й

може бути використаний для приготування різних настоянок, чаїв, або як вітамінізована добавка та може бути апробований безпосередньо під час екскурсії.

Кімната «Вазонарій»

Також звертаємо увагу відвідувачів на колекцію кімнатних рослин, яка налічує більше 50 видів. Вазонарій представлений такими рослинами, як Алокація, Аспарагус, Аспідистра, Бегонія вічноквітуча, Бегонія королівська, Бегонія імператорська, Бегонія болотна, Бегонія клеопатра, Бегонія тигер, Більвергія, Гусманія, Гіпеаструм гібридний, Цереус перуанський, Ехіноцереус гребінчастий, Ехінопсис ейріеса, Мамілярія бокаса, Опунція бергера, Зігокактус обрізаний, Епифілум акермана, Товстянка срібляста, та інші.

Відвідувачам також подається й пізнавальна інформація про: походження кімнатних рослин, таємниці їх найменувань, лікувальні властивості та інше.

Кімнатні рослини стали невід'ємним та необхідним елементом життя людини, оскільки багато з них, незаражуючи повітря, допомагають очистити організм людини від

токсинів, вірусів і мікробів. Такі рослини, як хлорофітум, аспарагус, цикламен, антуриум очищують кімнату від чадного газу, тютюнового диму, нейтралізують формальдегіди, рівень яких особливо високий після ремонтних робіт. Фікус, кипарис, бегонія – символи чистоти офісного повітря. Для дезінфекції приміщення треба вибирати цитрусові, фініки, сциндапус та вже згадані хлорофітум, аспарагус, цикламен, антуриум. Для зняття депресії, стресу, втоми збагатіть кімнату аглаонемою, дифенбахією, калатеєю, тощо. Драцена – здатна укріплювати зуби, зміцнювати кістково-м'язову систему. Алое має ранозагоювальні, жовчогінні, антибактеріальні та інші властивості. Каланхое застосовують при простудних захворюваннях. Дуже важливо, підібрати свою «домашню аптеку», яка б позитивно впливала на фізичне здоров'я і покращувала ваш настрій.

Любов ГЛОДОВА,
*науковий співробітник
лабораторії екологічного моніторингу
НПП «Гуцульщина»*

ЗА ЗНАННЯМИ - ЦІЛИЙ РІК

Вже доброю традицією стали відвідини педагогами, студентами, учнями району науково-просвітницького центру НПП «Гуцульщина», де гості можуть оглянути різнопланові колекції, зібрані працівниками наукового відділу, що відіграє важливу роль у виховному, навчальному і розвиваючому процесах та, останнім часом, слугує практичним посібником не тільки при проведенні екскурсій. Так, нова, нетипова колекція біоіндикаторних видів сформована старшим науковим співробітником, кандидатом біологічних наук Марією Пасайлюк та науковим співробітником Іриною Стефурак, вже не раз ставала предметом наочності при проведенні практичних занять як в парку так і в школах району. Позитивні результати використання колекції мають місце не тільки при роботі з дітьми, але й з дорослим населенням.

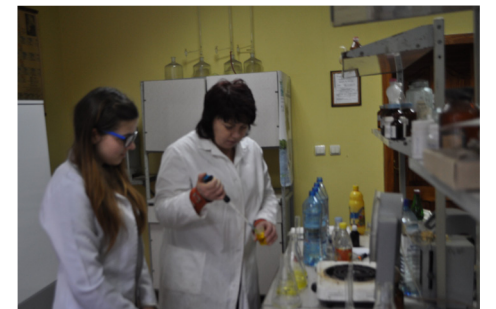
Відвідування мікологічної лабораторії, де зберігається колекція чистих культур грибів, сформована завідувачем лабораторії екологічного моніторингу, аспірантом Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України Юрієм Петричуком і Марією

Пасайлюк, та мікологічного гербарію, сформованого заступником начальника наукового відділу Стеллою Фокшей, викликають особливий інтерес. Адже і школярі, і дорослі можуть бачити ту саму грибницю, про яку вони чули чули, але як насправді виглядає, не знали. Відвідувачам демонструють прилади та обладнання, що використовуються для реалізації технології re-situ – відтворення грибів у природі, розробленої та реалізованої співробітниками наукового відділу НПП «Гуцульщина» вперше в Україні.

Екскурсії, що практично цілий рік проводять працівники наукового відділу та лабораторії екологічного моніторингу, є завжди змістовними та захоплюючими. Приємно, що нашу роботу цінують і готові поділитися своїми враженнями. Так, нещодавно проведена екскурсія (16 березня) настільки вразила школярів та вчителів Верboveцької ЗОШ (Копчук У.Д. та Ковалюк І.В.), що вони вирішили розповісти про неї всім педагогам та освітянам України, опублікувавши статтю в «Освітнянському віснику», за квітень цього року.

Цитую «...Діти ніби перенеслися в інший світ, «ковтаючи» кожне слово працівників парку – Пасайлюк М.В. та Глодової Л.М. Школярі оцінили, яка легка, але така потрібна робота проводиться в НПП «Гуцульщина». Врізалися у пам'ять школярів колекції парку різноманітного характеру...»

Окрім екскурсій і практичних занять із учнівською молоддю, у лабораторії екологічного моніторингу проходять практику аспіранти, сту-

денти та учні Малої академії наук. Під керівництвом начальника наукового відділу, кандидата біологічних наук Любомира Держипільського та наукового співробітника Любові Глодової реалізуються спільні учнівські проекти, а у лютому місяці під керівництвом Марії Пасайлюк проходила переддипломну практику Кваснюк Л.М. – студентка 5 курсу Львівського національного університету ім. Івана Франка, із темою дипломної роботи «Показники системи антиоксидантного захисту клітин *Micrococcus luteus* ATCC 10240, *Escherichia coli* X-Blue, *Bacillus subtilis* ATCC 6633 за дії водних та спиртових настоянок макроміцетів різних екологічних груп».

Таким чином, науково-просвітницький центр НПП «Гуцульщина» стає місцем справжнього паломництва для людей, що хочуть стати ближчими із наукою, а співробітники наукового відділу – поводириями для прагнучого знань населення.

Марія ПАСАЙЛЮК,
*старший науковий співробітник
НПП «Гуцульщина», к.б.н.*

Різдво Христове – це одне з найбільших християнських свят. Це свято радості і єднання людських душ. У цей день ми ніби заново народжуємося, залишаючи всі образи, неприємності в минулому. Це свято покликане об'єднати усіх, відродити та зробити трішечки кращими. Неможливо уявити Різдво без колядки.

Цьогоріч колоритне етнографічне дійство свято-конкурс "Коляда 2016" традиційно організували та провели: відділ освіти Косівської РДА, Національний природний парк «Гуцульщина» та Косівський районний центр дитячої творчості. Учасниками стали 38 колективів із загальноосвітніх навчальних закладів району. Святкове різдвяне дійство розпочали гуртківці літературного краєзнавства Косівської філії обласного державного центру туризму та краєзнавства. Після чого благословив "Коляду" отець-декан УГКЦ Роман Іванюлик. Із щирими словами до присутніх звернулися представники влади та відділу освіти Косівської РДА.

І ЛИНЕ ГУЧНА КОЛЯДА...

Тут звучали традиційні гуцульські колядки, але юні учасники фестивалю не оминули й тематику патріотизму та трагічних подій в Україні. З болем в серці та щирими переживаннями колядники славили Ісуса. А ведуча чарівного різдвяного дійства Надія Худак, завжди знаходила душевні слова про Різдво Христове.

Виступи талановитої дітвори

оцінювало журі за різними критеріями, до уваги бралися як художній рівень репертуару, емоційність виконання, так і сценічні образи, автентичне поєднання музики та костюмів, рівень виконавської майстерності. За оцінками журі кращими визначено колективи Тюдівської ЗОШ І-ІІІ ст., Микитинецької ЗОШ І-ІІ ст., Яблунівського ЦДТ, Стопчатівської ЗОШ І-ІІІ ст., Шешорської ЗОШ І-ІІ ст., Лючанської ЗОШ І-ІІ ст., Пістинської ЗОШ І-ІІІ ст., Яблунівської ЗОШ І-ІІІ ст.

На завершення дійства всі учасники фестивалю "Коляда 2016" отримали солодкі подарунки від помічників Святого Миколая (НПП "Гуцульщина") та відділу освіти Косівської РДА.

Уляна БАГРІЙЧУК,
член журі свята-конкурсу
"Коляда 2016"

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ВОДНО-БОЛОТНИХ УГІДЬ

2 лютого відзначено День водно-болотних угідь, який спрямований на підвищення обізнаності населення з питань їх цінності та необхідності збереження.

Цьогоріч заняття проведено під лозунгом "Водно-болотні угіддя для нашого майбутнього – сталие джерело засобів для існування". Водно-болотні угіддя — це райони маршів, боліт, драговин, торфовищ або водойм — природних або штучних, постійних або тимчасових, стоячих або проточних, прісних,

солонкуватих або солоних, включаючи морську акваторію, глибина яких під час відпливу не перевищує шість метрів.

В Україні 33 водно-болотні угіддя визначено як такі, що мають міжнародне значення для збереження екологічної рівноваги та біорізноманіття.

Екоосвітяни НПП «Гуцульщина» відвідали ряд загальноосвітніх навчальних закладів з тематичними заходами, присвяченими охороні та збереженню водних ресурсів Косівщини та їх біорізноманіття.

ПТАШИНЕ ЦАРСТВО

водився в декілька етапів. Найперше діти переглянули відеопрезентацію "Види та способи життя зимуючих птахів Косівщини", яку продемонстрував орнітолог НПП «Гуцульщина» Іван Стефурак. Учні із захопленням слухали доповідача, а потім дискутували на тему: "Чим ми можемо допомогти птахам взимку". Відтак екоосвітяни парку Уляна Багрійчук та Олеся Шевчик провели рухливу гру "Птах - їжа" та брейн-ринг з метою закріплення отриманих знань. Перемогу отримав учень Уторопського НВО Калинюк Олександр. Насамкінець члени журі підвели підсумки конкурсів.

ІІ етап свята, присвяченого зимуючим птахам, пройшов 29 лютого у Косівському районному центрі дитячої творчості. Дійство проводилося у формі

пізнавально-розважальної програми та мало назву «Свято у пташиному Царстві».

Екоосвітяни НПП «Гуцульщина» продемонстрували мультимедійну презентацію «Птахи Косівщини». Працівники Косівського РЦДТ організували та провели 5 конкурсів, в яких учасники демонстрували свої знання про птахів рідного краю та України. Всього в конкурсах взяли участь 8 команд гуртківців із Косівського району. Діти відповідали на питання бліц-турніру, пригадували народні пісні, в яких оспівуються птахи, демонстрували виготовлені власними руками годівнички для зимуючих птахів. За результатами проведених конкурсів переможцями стала команда гуртка «Юні друзі природи» (Пістинська ЗОШ І-ІІІ ст.).

Всі переможці обидвох етапів нагороджені грамотами та призами від НПП «Гуцульщина».

Уляна БАГРІЙЧУК,
начальник відділу екологічної
освіти НПП «Гуцульщина»
Олеся ШЕВЧИК,
провідний фахівець відділу
екологічної освіти НПП «Гуцульщина»

Цікавий та незвичайний світ птахів. З давніх-давен люди поважали та цінували їх. Кожен дбайливий господар старається виготовити і повісити біля своєї оселі годівничку чи шпаківню, для приваблення пернатих друзів.

Для того, щоб ближче познайомити школярів та гуртківців району з птахами Косівщини, працівники НПП «Гуцульщина» провели ряд заходів відповідної тематики.

24 лютого в Уторопському НВО відбувся районний конкурс-виставка "Зимуючі птахи", який проводився з метою розширення знань дітей про птахів, сприяння прищепленню любові до них, виховування бережливого ставлення та необхідності їх охорони. В конкурсі взяли участь гуртківці Яблунівського ЦДТ та учні загальноосвітніх навчальних закладів. Конкурс-виставка про-

ДИТЯЧИЙ «БІБЛІОВОЯЖ»

Засідання 1. В останні роки особлива увага приділяється екологічній освіті та культурі. Процеси екологізації свідомості, формування екологічного світогляду є дуже важливими для становлення та розвитку дітей різного віку. Зважаючи на це, Національним природним парком «Гуцульщина», спільно із Косівською центральною бібліотекою для дітей та Косівською районною державною адміністрацією, організовано клуб за інтересами «Дитячий бібліовояж».

Метою клубу є ознайомити його членів із історичними, туристичними принадами нашого краю, а також навчитися оберігати навколишнє середовище, рідкісні види рослин та тварин, пам'ятки природи, культури. Членом клубу може стати дитина незалежно від віку. Зустрічі будуть проводитися

один раз на місяць. Кожного разу на дітей чекатимуть різні цікаві мандрівки, еколого-пізнавальні подорожі, історико-етнографічні екскурсії.

23 лютого 2016 року в адміністративному корпусі НПП «Гуцульщина» відбулася перша зустріч учасників «Дитячого бібліовояжу».

Насамперед, керівник клубу М.І. Копчук ознайомила всіх присутніх із статутом та планом роботи. Заступник директора НПП Ю.П. Стефурак розповів, як важливо брати участь у екологічному житті рідного краю, оберігати природу, рідкісні види рослин і тварин, не забруднювати навколишнє середовище. Начальник відділу екологічної освіти У.М. Багрійчук зробила гостям презентацію про діяльність парку. Учасники також мали можливість відвідати бібліотеку та етнографічний музей НПП «Гуцульщина».

Насамкінець, гості посмакували ароматним карпатським чаєм із солодощами. Маємо велику надію, що такі зустрічі стануть доброю традицією і внесуть великий вклад у виховання екологічної свідомості підростаючого покоління.

Олеся ШЕВЧИК,
провідний фахівець екологічної освіти НПП «Гуцульщина»

«ЗБЕРЕЖЕМО ПЕРШОЦВІТИ»

Прихід весни – це чудова пора року, коли пробуджується природа від зимового сну, докільця зазнає змін. Земля сповнюється щебетом птахів та оживає різнобарв'ям перших весняних квітів. Ранньовесняні квіти, об'єднані біологами в одну назву - першоцвіти. Розпускання квітів у них відбувається ще до появи листків на деревах. Підсніжник білосніжний, Білоцвіт весняний, Рябчик шаховий, Пролісок, Печіночниця, Ряс, Первоцвіт (Примула дволиста), Шафран Гейфелів (Крокус), Цибуля ведмежа, Анемона дібровна, Медунка звичайна, Мати-й-мачуха (Підбіл) – це неповний перелік первоцвітів, які зустрічаються на території Національного Природного Парку «Гуцульщина».

В цей час працівники відділу екоосвіти парку виконують одне із завдань - проведення екологічної освітньо-виховної роботи. 15 березня вони завітали до 2-го класу Косівської ЗОШ №1. Фахівець відділу екоосвіти Богдана Іванчук зробила презентацію про перші весняні квіти, в тому числі і про ті види, що занесені до Червоної книги України. Кожне зображення рослини супроводжувалось коротким описом і легендою. Для закріплення отриманої інформації було проведено вікторину, об'єднану по темі уроку у кросворд. Начальник відділу екоосвіти

17 березня аналогічні еколого-освітні заходи проведено в 1-му та 2-му класах Косівського НВК «Загальноосвітньої школи 1 ступеня гімназії-інтернату».

Проведення занять в школах завжди супроводжується роздачею інформаційних матеріалів, на цей раз екоосвітняни вручили дітям екологічні

Засідання 2. 15 березня відбулося чергове заняття з учасниками екотуристичного клубу «Дитячий бібліовояж». Цього разу діти відвідали науково-просвітницький центр НПП «Гуцульщина». Працівники парку Уляна Багрійчук, Юлія Гаврищук, Петро Білоусяк провели дітям захоплюючу екскурсію кімнатами-музеями: мікології, дендрології, лікарських рослин, ентомології, зоології, орнітології, геології, гербарній кімнаті та вазонарії.

В еколого-освітньому центрі було проведено цікаве пізнавальне заняття «Захоплюючий світ грибів Косівщини». Діти переглянули презентацію про істівні, отруйні та Червонокнижні гриби, які зустрічаються на Косівщині, почули та самі розказали багато цікавого та нового. Всі з нетерпінням чекають на наступну зустріч.

Уляна БАГРІЙЧУК,
начальник відділу екологічної освіти НПП «Гуцульщина»

Уляна Багрійчук розповіла дітям про діяльність НПП «Гуцульщина», весняні зміни в природі нашого краю, а на завершення провела майстер-клас з виготовлення букетика квітів з паперу.

Наступного дня фахівці відділу екоосвіти Олеся Шевчик і Богдана Іванчук відвідали учнів 3-4 класів цієї школи. Діти теж підготувались до візиту екоосвітян: розповіли кілька легенд про перші квіти, декламували вірші та виконали пісню про природу.

календарі та інформаційні вісники парку. Вчителі шкіл району безмежно вдячні за таку співпрацю з НПП «Гуцульщина», адже виховання в дітей бережливого ставлення до всього живого є запорукою успіху нашого спільного щасливого майбутнього. Однак розуміння природи і відчуття краси не приходять саме собою, воно формується за допомогою проведення, в тому числі, таких еколого-освітніх заходів. Найкращою аудиторією для засвоєння подібної інформації є діти, адже саме в дитячому віці присутній найбільший інтерес до навколишнього середовища і нам дорослим треба докласти максимум зусиль до формування екологічної свідомості та культури особистості.

Богдана ІВАНЧУК,
фахівець I категорії відділу екологічної освіти НПП «Гуцульщина»

В сучасному ритмі життя часом дуже хочеться втекти від метушні, піднятись вище всієї буденної рутини, побути наодинці з природою.

Всього тільки півгодинна прогулянка приведе Вас на одну з косівських вершин – гору Острий. Висота гори 584 м н. р. м., розташована вона на межі м. Косів та с. Город. З вершини гори відкривається мальовнича панорама міста та гірських хребтів (Каменистий, Сокільський, Брусний). Тут здається, що ти можеш досягнути хмар і осягнути всю невимовну красу природи.

В першому півріччі поточного року, працівниками відділу

рекреації та благоустрою НПП «Гуцульщина», планується облаштування еколого-пізнавальної стежки на гору Острий: буде промарковано маршрут, встановлені вказівники, лісові меблі та інформаційні стенди. За сприяння

Косівської районної державної адміністрації на вершині гори буде облаштовано оглядовий майданчик.

9 лютого здійснено перше обстеження цього маршруту, визначено траєкторію та зроблено опис території.

Очікуємо, що облаштування еколого-пізнавальної стежки на гору Острий сприятиме популяризації активного та екологічного туризму на Косівщині.

Ярослав СВИРИД,
провідний фахівець відділу
рекреації та благоустрою
НПП «Гуцульщина»

ЕТНОГРАФІЧНИЙ ТУРИЗМ НА КОСІВЩИНІ

прикладного мистецтва гуцулів, історією та географією народних промислів, численними династіями народних умільців відомих у всій Україні та далеко за її межами. Маршрутом передбачено відвідування:

1. *Косівського інституту прикладного і декоративного мистецтва* - колиски української мистецької освіти, зокрема його музею, де можна дізнатись про історію зародження гуцульських промислів, ознайомитись з найвидатнішими митцями минулого та сучасності, є можливість побачити незліченну кількість експонатів багатьох напрямів гуцульського декоративно-прикладного мистецтва.

2. *Косівського сувенірного ринку*, де кожна річ має високу мистецьку цінність, а продавець зазвичай і є автором творіння. Тут можна вибрати для себе традиційну гуцульську вишиванку, дерев'яну шкатулку, неповторну прикрасу з бісеру, керамічного глечика чи тарілку та багато іншого.

3. *Села Яворів* - колиску різьбярства та столицю ліжникарства, де можна оглянути музей народного мистецтва Гуцульщина, літературний музей імені Лесі України, візит-центр Яворівського центру народного мистецтва «Гуцульська гражда», взяти участь у майстер-класах з виготовлення народних художніх промислів, а також побувати у валилі (унікальна гідротехнічна споруда) і побачити процес валяння ліжника.

4. *Творчої майстерні Іванни Козак-Ділетти*. Зустріч з косівською майстриною славетної династії гончарів. Гуцульська кераміка – це живе мистецтво наших днів, що претендує на внесення до переліку об'єктів культурної спадщини людства ЮНЕСКО. Майстриня демонструє колекцію власних творів, відкриває секрети технології виготовлення та техніки розпису кераміки. У майстерні пані Іванни кожен охочий може долучитись до дивовижного світу кераміки і спробувати себе у цьому ремеслі.

ТМК «Маєток Святого Миколая Свято «Великодні веснянки» (22 травня). Захід орієнтований на відродження українського фольклору та гуцульських обрядових пісень. Під час свята місцеві мешканці та туристи зможуть почути традиційні великодні веснянки, взяти участь у великодніх забавах, побачити розмаїття гуцульського строю та вбрання.

Історико-краєзнавчий маршрут «Шешори – край пісні, магії та зір»

Маршрут пролягатиме однією з найпривабливіших гуцульських дистанцій – села Шешори. Саме тут зародилась славетна історія «Гуцулки Ксені», кличуть до себе «Сріблясті водоспади». Програмою передбачено знайомство з історією та звичаями краю: відвідини пам'ятки дерев'яної архітектури – церкви Святої Параскеви: візит до майстрині народного декоративного мистецтва – Марії Василяшук, дочки видатної майстрині художнього ткацтва, лауреата Державної премії ім. Т. Шевченка – Ганни Василяшук. Господина відкриває таємниці свого ремесла та проводить майстер-клас з художнього ткацтва.

Очікуємо, що реалізація програми розвитку етнографічного туризму на Косівщині сприятиме формуванню позитивного іміджу та популяризації Гуцульщини, покращенню добробуту мешканців краю.

Юлія ГАВРИЩУК,
провідний фахівець відділу
рекреації та благоустрою
НПП «Гуцульщина»

Етнічний туризм один з видів культурно-пізнавального туризму, спрямований на збагачення духовної культури, пізнання історії і традицій народу, виховання у молодого покоління національної самосвідомості.

Гуцульщина – це унікальна, мальовнича перлина нашої країни, і самолюбтя, яскрава, колоритна етнічна гілка української нації, один з найцікавіших етнографічних регіонів України.

Природа, з якою начебто злилося життя гуцула, наділила його відчуттям краси, прагненням зробити свої творіння яскравішими і радіснішими.

Вартує тільки зайти до гуцульської хати і вас вразить краса і тонкий смак, з яким виконані речі, що оточують її господарів. Знайомлячись з життям і побутом гуцулів, відчуваємо благовіання перед творінням відомих і не відомих митців, наділених природою тонким розумінням краси, справжнім талантом.

Аналізуючи стрімке підвищення попиту з боку туристів на живий інтерес до справжнього життя гуцулів, зацікавленість народним промислом, культурою, історією та традиціями, працівниками відділу рекреації та благоустрою НПП «Гуцульщина» розроблено низку пропозицій на 2016 р. для просування та популяризації етнографічного туризму на Косівщині.

Культурно-етнографічний маршрут «Мистецька Гуцульщина».

Туристичний продукт створений з метою ознайомлення туристів та рекреантів з культурою декоративно-

УЧАСНИКИ СЕМІНАРУ-ПРАКТИКУМУ

21-22 січня 2016 року на базі Косівського району проводився обласний навчальний семінар-практикум для працівників молодіжних структур «Сучасні принципи та механізми формування й реалізації молодіжної політики на Прикарпатті».

Програмою семінару було передбачено відвідини «Туристично-мистецького комплексу «Маєток Святого Миколая».

Організатори зустріли гостей хлібом-сіллю та трієстими музиками. Вони разом прославляли народження Ісуса Христа колядками.

Відтак учасники семінару

20 лютого цього року на території НПП «Гуцульщина» в ТМК «Маєток Святого Миколая» відбулася зустріч дітей учасників АТО (м. Івано-Франківськ) зі Святим Миколаєм.

У будинку Чудотворця дітвора відвідала пошту, куди надходять листи з усіх куточків України, кімнати-музеї: новорічно-різдвяної іграшки, природи, яка розповідає про рослинний і тваринний світ мальовничих Карпат, а також покої та робочий кабінет Святого Миколая. При проведенні екскурсії на запитання: «Що б Ви хотіли забажати у Чудотворця?», діти відповідали: «Щоб тато повернувся додому та настав

ДІТИ УЧАСНИКІВ АТО

відвідали будинок Чудотворця. Незважаючи на те, що вони давно вже не діти, всі з цікавістю слухали екскурсовода та з захопленням роздивлялися експонати кімнат-музеїв новорічно-різдвяної іграшки, природи, а також дивувались величезній кількості листів, які отримує Миколай від дітей.

Після екскурсії будинком, учасників семінару зустрів сам Чудотворець. Знову звучала коляда, щирі віншування. Святий Миколай вручив кожному учаснику солодкі подарунки та сувеніри на пам'ять.

Олеся ШЕВЧИК,
провідний фахівець відділу
екологічної освіти
НПП Гуцульщина

мир на Україні».

По завершенню екскурсії дітки завітали до світлиці Святого Миколая. Після спільної молитви вони отримали невеличкі гостинці.

Емоції та святковий настрій переповняв малечу, яка захоплено спостерігала за неймовірною казкою, що відбувається у «Маєтку Святого Миколая».

Ярослав СВИРИД,
провідний фахівець відділу
рекреації та благоустрою
НПП «Гуцульщина»

СВЯТО «ЗАКЛИКАННЯ ВЕСНИ»

З перших днів весни почали закликати весну та зустрічати з вирію птахів. Закликання весни – радісне свято, що несе оптимізм та надію, одне з найцікавіших звичаїв нашого народу.

В туристично-мистецькому комплексі «Маєток Святого Миколая» відбулося свято «Закликання весни». В цей день гостями Святого Миколая стали талановиті та обдаровані діти – учасники Чемпіонату України з шашок – 64 серед молоді та юнаків.

Свято розпочалося з екологічно-розважальної гри, під час якої працівники відділу екологічної освіти розповіли дітям про зміни, що відбуваються в природі навесні, про першоцвіти, тваринний світ та птахів, що повертаються з вирію. Під час конкурсу «Угадай голос» молодь активно відгадувала голоси пернатих, що селяться на Косівщині.

Відтак діти мали можливість познайомитись з етнокультурною спадщиною гуцулів. Вони дізнались, що важливе

символічне значення для нашого народу мали птахи – їх вважали провісниками тепла.

Весну та птахів закликали випікаючи «жайворонків». Увесь день діти з «жайворонками» бігали, підкидали їх вгору та імітували пташиний політ, потім підвішували їх на гілки дерев, вітаючи птахів, що повертались з вирію.

Гості, дотримуючись традиції, разом з працівниками НПП «Гуцульщина» співали веснянки, а дерева на території Маєтку прикрасили паперовими «жайворонками», з вписаними в них, побажаннями для кожного учасника дійства.

Однією з найважливіших весняних традицій на Гуцульщині було приготування великодніх писанок, тому працівники рекреаційного еколого-просвітницького центру «Маєток Святого Миколая» організували тематичний майстер-клас, де гості власноруч виготовили для себе писанку в патріотичних мотивах.

Приємним доповненням до свята весни стала зустріч із Святим Миколаєм і, насамкінець, пригощання смачною випічкою.

Юлія ГАВРИЩУК,
провідний фахівець відділу
рекреації та благоустрою
НПП «Гуцульщина»

Кожної весни проводиться екологічна акція «Першоцвіти» з метою посилення державного і громадського контролю за охороною та збереженням рідкісних ранньоквітучих видів рослин.

В останні роки потреба в проведенні такого заходу постає все гостріше, оскільки саме в цей період відбувається масове зривання рослин з метою продажу. Через подібне недбале ставлення до природи такі види рослин

з ранньою вегетацією, як підсніжник звичайний, білоцвіт весняний, шафран Гейфелів, що масово зростають в нашій місцевості та в інших регіонах України вже стали рідкісними. Тому всі вони занесені до Червоної книги України і підлягають особливій охороні. Їх збір, заготівля та продаж забороняються законом.

За зривання цих рослин чинним законодавством України передбачено матеріальне відшкодування нанесених збитків в сумі 62 гривні за кожну знищену рослину (постанова Кабміну України №1030 від 7 листопада 2012 року «Про розмір компенсації за незаконне добування, знищення або пошкодження видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, а також за знищення чи погіршення середовища їх перебування (зростання)»). Окрім цього, згідно ст. 90 Кодексу України про адміністративні

правопорушення знищення видів рослин, які занесені до Червоної книги України, передбачена адміністративна відповідальність - накладання штрафу на громадян від 340 до 510 грн, з конфіскацією незаконно добутого і на посадових осіб - від 510 до 850 грн, з конфіскацією незаконно добутого.

Очевидно, що одними заборонами і накладанням штрафів першоцвіти не врятуєш. Закон оберігає природу тільки тоді, коли кожна людина буде свідомо його дотримуватися, робити все, щоб не зашкодити довкіллю, цінувати і бергти кожну рослину!

Василь ЯКИМИШИН,
провідний інженер відділу
державної охорони природно-заповідного фонду НПП «Гуцульщина»

ЗАСТЕРІГАЄМО! В ЛІСІ ТИША

Присутність людей у місцях де живуть дикі тварини, створює, так званий, «фактор стурбованості», який викликає у тварин стан постійної напруженості, порушує добовий ритм їх життєдіяльності, особливо в період коли дикі тварини доглядають за своїм потомством.

Тому, щоб не турбувати тварин і не заважати їм піклуватись про свою малечу, в лісах запроваджують сезони тиші.

Так, 09 квітня 2015 року Верховною Радою України прийнято Закон України №322-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони тваринного світу».

Цим законом внесено зміни у різні Закони України в тому числі і в ст. 39 Закону України «Про тваринний світ». Частина п'ята згаданого Закону України викладена в такій редакції:

«У період масового розмноження диких тварин, з 1 квітня до 15 червня, забороняється проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного

шуму та неспокою (пальба, проведення вибухових робіт, феєрверків, санітарних рубок лісу, використання моторних маломірних суден, проведення ралі та інших змагань на транспортних засобах)».

Порушення вимог щодо охорони середовища перебування диких тварин тягне за собою адміністративну відповідальність (ст.87 КУпАП), а саме: накладення штрафу на громадян від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на поса-

дових осіб - від п'яти до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. А на територіях природно-заповідного фонду України за здійснення в їх межах забороненої господарської та іншої діяльності (ст.91 КУпАП) тягне за собою накладення штрафу на громадян від дев'яти до двадцяти чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією знарядь і засобів вчинення правопорушення та незаконно добутих природних ресурсів чи без такої і на посадових осіб - від п'ятнадцяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією знарядь і засобів вчинення правопорушення та незаконно добутих природних ресурсів.

Тож в період з 1 квітня до 15 червня дотримуйтеся тиші в лісі. Бережіть диких тварин!

Андрій МАТІЙЧУК,
заступник начальника
відділу державної охорони природно-заповідного фонду НПП «Гуцульщина»

ОБЛАШТУВАННЯ СІРКОВОДНЕВОГО ДЖЕРЕЛА НА РІЧЦІ ВОЛІЙЦЯ

з метою раціонального використання бальнеологічних ресурсів Косівщини господарським відділом НПП «Гуцульщина» облаштовано сірководневе джерело на річці Волійця. Роботу здійснено в рамках проекту «Збереження Карпатських пралісів» за сприяння Українського товариства охорони птахів та фінансової підтримки Франкфуртського зоологічного товариства (Німеччина).

На об'єкті проведено благоустрій джерела, встановлено піднавіс та інформаційний стенд, з описом даного типу води (1). На прилеглій до джерела території облаштовано місце для короткотривалого відпочинку - альтанка (2), для зручності відвідувачів джерела встановлено мостики через потічок (3) та через річку Волійця (4), облаштовано місце для вогнища (5).

Михайло ГАВРИЛЯК,
заступник директора з
загальних питань, начальник
господарського відділу
НПП «Гуцульщина»

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

У житті кожного християнина Великдень - свято особливо шановане та величне. Й не тільки тому, що приходить воно з утвердженням справжньої, квітучої та теплої весни, але й тому, що є символом перемоги життя над смертю, добра над злом, світла над птьмою, віри - над безнадією.

Великодні дні зазвичай спонукають усіх віруючих по-новому побачити й відчутти себе в світі, оцінити чистоту своїх помислів, бажань та вчинків, а ще - бути добрішими, милосерднішими, терплячішими, благороднішими один до одного. Звісно, ці прості вимоги до кожного християнина - дуже мізерні в порівнянні з тією пожертвою, яку поніс Спаситель Ісус

Христос заради порятунку людства від гріхів. Але, як переконує Святе Письмо, будь-яка добра справа, зроблена однією людиною на користь іншої, є гідною в очах Господніх і з часом обов'язково воздасться їй сторицею. Пам'ятаймо про це повсякчас і повсюди!

Зі святом вас, шановні. Від усього серця бажаю вам благодаті, добробуту, окриленого настрою, миру, злагоди та душевної величч. Нехай цей Великий День дарує всім вам щастя, здоров'я, любов та непохитну віру в кращий завтрашній день!

Василь ПРОРОЧУК,
директор НПП «Гуцульщина», заслужений природоохоронець України

ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

із 80-річчям
Лосюка Петра Васильовича,

із 70-річчям

Боечка Юрія Петровича,

із 60-річчям

Костюк Анастасію Тригорівну,
Лукинюка Андрія Васильовича,

із 50-річчям

Богатчука Василя Васильовича,
Набанняка Дмитра Дмитровича,

із 45-річчям

Глодового Василя Дмитровича,
Ходана Віталія Івановича,

із 35-річчям

Білоусяка Петра Святославовича,
із 30-річчям

Яремина Ярослава Ярославовича,
із 25-річчям

Таврищук Юлію Василівну

Вісник засновано 27 вересня 2002 року

Видруковано в
НПП «Гуцульщина»

Шеф-редактор
Василь ПРОРОЧУК

Редактор
Юрій Стефурак
Комп'ютерна верстка
Олеси Шевчик

НАШІ ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ

Ваш ювілей - не тільки ваше свято,
Радіють ваші рідні й друзі теж.
Хай Бог пошле ще років багато,
Здоров'я, щастя, радості без меж!
Нехай добром наповнюється хата,
Достатком, щирістю й теплом.
Хай буде вірних друзів в ній багато,
Прихильна доля огорта крилом.
А весни будуть світлі, легкокрилі,
Не буде втоми лагідним рукам.
Нехай здійсниться те, що не збулося
І добре серце не підкориться рокам.
За пройденим не треба сумувати,
Попереду щаслива жде пора.
Хай буде щедрим ювілейне свято!
Здоров'я Вам, любові і добра!

Адміністрація та трудовий
колектив Національного природного
парку «Гуцульщина» щиро і щиро
вітують своїх ювілярів:

Засновник і видавець НПП «Гуцульщина»
Свідоцтво про державну реєстрацію
ІФ №512 від 12.03.2004 року
Наша адреса:
вул. Дружби, 84 м. Косів
Івано-Франківська область;
тел./факс (03478) 2-37-09

Офіційний сайт НПП «Гуцульщина»
www.nnph.if.ua
Слідкуйте за нашими оновленнями:
www.facebook.com/pages/Національний-природний-парк-Гуцульщина/
368038556607026